

การเกิดความแตกฉานทางปัญญา ภายใต้การตัดสินใจเป็นกลุ่มสี่วิธี

นางสาว จุฑารัตน์ สถาปิตานนท์



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม ภาควิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-033-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE OCCURENCE OF SYNERGY UNDER FOUR METHODS
OF GROUP DECISION MAKING

Miss Jutarat Stapitanon

A Thesis Submitted in Partial Fullfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Social Psychology

Department of Psychology

Graduate School

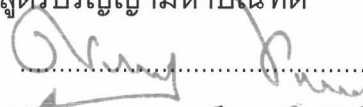
Chulalongkorn University

Academic 1996

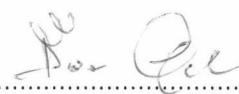
ISBN 974-636-033-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเกิดความแตกฉานทางปัญญา ภายใต้การตัดสินใจเป็นกลุ่มสี่วิธี
โดย นางสาว จุฑารัตน์ สถาปิตานนท์
ภาควิชา จิตวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร. ชัยพร วิชาวุฒ

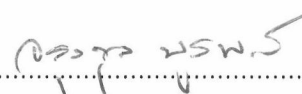
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต


.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์


.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อุวรรณโณ)


.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. ชัยพร วิชาวุฒ)


.....กรรมการ
(อาจารย์ จรุงกุล นุรพวงศ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

จุฬารัตน์ สถาปิตานนท์ : การเกิดความแตกฉานทางปัญญา ภายใต้การตัดสินใจเป็นกลุ่มสี่วิธี
(THE OCCURENCE OF SYNERGY UNDER FOUR METHODS OF GROUP DECISION
MAKING)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร. ชัยพร วิชาวุธ, 112 หน้า

ISBN 974-636-033-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะการเกิดความแตกฉานทางปัญญา
ของเอกบุคคลและของกลุ่มที่เกิดขึ้น ภายใต้การตัดสินใจเป็นกลุ่ม 4 วิธี คือ แบบโหวต (V) แบบอภิปราย (D)
แบบอภิปรายโหวต (DV) และแบบโหวตอภิปรายโหวต (VDV)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง เป็นนิสิตที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
แยกเป็นเพศชาย 71 คน เพศหญิง 189 คน แบ่งกลุ่มทดลองเป็น 4 เงื่อนไข เงื่อนไขละ 65 คน ในแต่ละเงื่อนไข
แบ่งเป็น 13 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน

ผลการวิจัยพบตามที่ทำนายว่า

1. การตัดสินใจเป็นกลุ่มแบบ V ทำให้เกิดความแตกฉานทางปัญญาของเอกบุคคล (IS)
ความแตกฉานทางปัญญาของกลุ่ม (GS) และ ประสิทธิภาพของกลุ่มในการตัดสินใจ (GE) ได้น้อยกว่า
แบบ D แบบ DV และแบบ VDV อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)
2. การตัดสินใจเป็นกลุ่มแบบ DV ทำให้เกิดความแตกฉานทางปัญญาของเอกบุคคล
(IS) ความแตกฉานทางปัญญาของกลุ่ม (GS) และ ประสิทธิภาพของกลุ่มในการตัดสินใจ (GE) ได้
มากกว่า แบบ D อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)
3. การตัดสินใจเป็นกลุ่ม แบบ VDV ทำให้เกิดความแตกฉานทางปัญญาของเอกบุคคล (IS)
ความแตกฉานทางปัญญาของกลุ่ม (GS) และประสิทธิภาพของกลุ่มในการตัดสินใจ (GE) ไม่แตกต่างจาก
แบบ DV
4. การตัดสินใจเป็นกลุ่ม ทั้ง 4 วิธี มีผลทำให้เอกบุคคล ที่ตอบได้คะแนนน้อยที่สุดเกิด
ความแตกฉานทางปัญญา (IS) ได้มากกว่า เอกบุคคลที่ตอบได้คะแนนมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
($p < .01$)
5. ภายหลังจากการตัดสินใจเป็นกลุ่มทั้ง 4 วิธี มีผลทำให้ การตัดสินใจของเอกบุคคลที่ตัดสินใจได้
ถูกต้องมากที่สุด กับ น้อยที่สุด มีความแตกต่างกัน (Gap) น้อยลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)

ภาควิชา จิตวิทยา
สาขาวิชา จิตวิทยาสังคม
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต จุฬารัตน์ สถาปิตานนท์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

C742623 : MAJOR SOCIAL PSYCHOLOGY
KEY WORD: SYNERGY / GROUP DECISION MAKING

JUTARAT STAPITANON : THE OCCURENCE OF SYNERGY UNDER FOUR METHODS OF GROUP DECISION MAKING.

THESIS ADVISOR : PROF. CHAIYAPORN WICHAWUT, Ph.D. 112 pp.

ISBN 974-636-033-7

The purposes of this research were to study individual synergy and group synergy, and compare them under 4 methods of group decision making, i.e. vote (V), discuss (D), discuss-vote (DV) and vote-discuss-vote (VDV).

The participants were 260 Chulalongkorn University undergraduate students, 71 males and 189 females. The experiment was conducted under 4 conditions, each comprising one decision method and with 65 participants. For each condition, the participants were divided into 13 groups of 5 members each.

The results of the experiment showed the followings :

- 1). Individual synergy, group synergy and group effectiveness under the V method were lowest, among the 4 conditions ($p < .001$).
- 2). Individual synergy, group synergy and group effectiveness under the D method were lower than the DV method ($p < .01$).
- 3). Individual synergy, group synergy and group effectiveness under the DV method did not differ from the DVD method.
- 4). Individual synergy of the lowest scorer in the group was greater than the highest scorer of the same group ($p < .01$).
- 5). The gap between the highest and the lowest scorer in each group was reduced after group decision making ($p < .001$).

ภาควิชา.....จิตวิทยา
สาขาวิชา.....จิตวิทยาสังคม
ปีการศึกษา.....2539

ลายมือชื่อนิสิต.....จุฑารัตน์ สยามิตานนท์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ ด้วยความเอื้อเฟื้อ และ เสียสละเวลาอันมีค่ายิ่งจาก ศาสตราจารย์ ดร. ชัยพร วิชชาวุธ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนทำให้ผู้วิจัยเกิดแนวคิดใหม่ๆ ที่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นตลอดการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และ ตระหนักในคุณค่าที่ท่านอาจารย์มอบให้ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ. ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ในความกรุณา ของ คณาจารย์คณะจิตวิทยาทุกๆ ท่าน และขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ เรวดี วัฒนทกโกศล อาจารย์ ยุวรีย์ พันธกล้า และอาจารย์ ดร. กฤษณะ เนียมมณี ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ นักวิชาการทั้งในและต่างประเทศที่ปรากฏนามในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แม้ว่าผู้วิจัยจะไม่ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากท่านโดยตรง แต่ก็ได้รับความรู้จากผลงานทางวิชาการของท่าน ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย ขอขอบคุณ ม.ร.ว.วิลาสิณี อรรถยุกติ ที่กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขบทความภาษาอังกฤษ และขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ และนิสิตรุ่นน้องคณะจิตวิทยาทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในด้านต่างๆ และเป็นกำลังใจอย่างดียิ่ง ขอขอบคุณนิสิตทุกท่านที่ร่วมในเงื่อนไขทดลอง

ขอขอบคุณ คุณสมศักดิ์ เดชาจตุรินทร์ ที่ร่วมให้คำแนะนำปรึกษาในด้านต่างๆ และคอยช่วยเหลือ เป็นกำลังใจ ด้วยความห่วงใย และปรารถนาดีเสมอมา

คุณงามความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัย ขอมอบแด่ คุณแม่ผู้ล่วงลับไปแล้ว และขอมอบแด่ คุณพ่อที่รักยิ่ง ผู้ที่คอยเป็นกำลังใจ และเฝ้ารอคอยให้ช่วงเวลาที่คุณผู้วิจัยทุ่มเทกับงานวิจัยครั้งนี้เสร็จสิ้นลง .

จุฑารัตน์ สถาปิตานนท์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฐ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ปัญหา.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	20
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	20
	สมมติฐานของการวิจัย.....	22
	ขอบเขตของการวิจัย.....	26
	นิยามปฏิบัติการ.....	26
	ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	29
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	30
2	วิธีดำเนินการวิจัย.....	31
	กลุ่มตัวอย่าง.....	31
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	32
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4	อภิปรายผลการวิจัย.....	60
5	สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	66
	รายการอ้างอิง.....	72
	ภาคผนวก	
	ภาคผนวก ก.....	81
	ภาคผนวก ข.....	83
	ประวัติผู้วิจัย.....	112

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	รายชื่อผู้ทำการศึกษาวิจัย วิธีการที่ใช้ศึกษาวิจัย และผลการศึกษาวิจัยที่สนับสนุนแนวคิดที่ว่า “หลายหัวดีกว่าหัวเดียว”.....	6
2	รายชื่อผู้ทำการศึกษาวิจัย วิธีการที่ใช้ศึกษาวิจัย และผลการศึกษาวิจัย ที่พบว่า ผลการตัดสินใจของเอกบุคคคลแตกต่างจากผลการตัดสินใจเป็นกลุ่ม อย่างไม่เด่นชัด... ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ อายุ ชั้นปี.....	11
3	มัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขนาดตัวอย่าง ของข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการตรวจให้คะแนนคำตอบที่ถูกต้อง ของกลุ่ม ของเอกบุคคคลก่อนและหลังการตัดสินใจเป็นกลุ่ม ภายใต้การตัดสินใจเป็นกลุ่ม 4 วิธี.....	32
4	มัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขนาดตัวอย่าง ค่าสถิติทดสอบ F และการทดสอบการเปรียบเทียบรายคู่ ของความแตกต่างทางปัญญาของเอกบุคคคล (IS) ความแตกต่างทางปัญญาของกลุ่ม (GS) และประสิทธิภาพของกลุ่มในการตัดสินใจ (GE) ภายใต้วิธีการตัดสินใจเป็นกลุ่ม 4 วิธี.....	43
5	ผลการทดสอบ ความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิต ของความแตกต่างทางปัญญาของเอกบุคคคลที่ได้คะแนนต่ำสุด(IS_L) กับ สูงสุดในกลุ่ม (IS_H)	47
6	ค่าสถิติทดสอบ F ของความแตกต่างทางปัญญาของเอกบุคคคลที่ได้คะแนนต่ำสุด (IS_L) และ สูงสุดในกลุ่ม (IS_H) และ ค่าสถิติทดสอบ t เปรียบเทียบ ผลต่างของความแตกต่างทางปัญญาของเอกบุคคคลที่ได้คะแนนต่ำสุด (IS_L) กับ สูงสุดในกลุ่ม (IS_H) ภายใต้การตัดสินใจเป็นกลุ่ม 4 วิธี.....	48
7	ผลการทดสอบ ความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิต ระหว่างผลต่าง ของคะแนนที่เอกบุคคคลตัดสินใจได้ถูกต้องสูงสุด (H) กับ ต่ำสุด (L) ก่อน และ หลังการตัดสินใจเป็นกลุ่ม.....	51
8	ค่าสถิติทดสอบ F และ การทดสอบการเปรียบเทียบรายคู่ ระหว่างผลต่างของคะแนนของเอกบุคคคลที่ตัดสินใจได้ถูกต้องสูงสุด (H) กับ ต่ำสุด (L) ด้วยวิธีของ Duncan ภายใต้การตัดสินใจเป็นกลุ่ม 4 วิธี และ ค่าสถิติทดสอบ t เปรียบเทียบผลต่างที่ได้ก่อนและหลังการตัดสินใจเป็นกลุ่มแต่ละวิธี.....	52
9		

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10	จำนวนคนที่เกิดความแตกฉานทางปัญญาของเอกบุคคล(IS) จำนวนกลุ่มที่เกิดความแตกฉานทางปัญญาของกลุ่ม(GS) และจำนวนกลุ่มที่ตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ(GE) จำแนกตามวิธีการตัดสินใจเป็นกลุ่ม..... 55

สารบัญภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 แสดงความหมายของ Synergy ตามหลักทฤษฎีเกสตัลท์.....	3
2 เส้นจำนวน แสดงความแตกฉานทางปัญญาของนาย ก. เมื่อเทียบกับโอกาสทั้งหมด ที่จะเกิดความแตกฉานทางปัญญาของนาย ก.....	27
3 เส้นจำนวน แสดงความแตกฉานทางปัญญาของนาย ข. เมื่อเทียบกับโอกาสทั้งหมด ที่จะเกิดความแตกฉานทางปัญญาของนาย ข.....	28
4 แผนผังแสดงขั้นตอนต่างๆในเงื่อนไขทดลองที่ 1.....	35
5 แผนผังแสดงขั้นตอนต่างๆในเงื่อนไขทดลองที่ 2.....	36
6 แผนผังแสดงขั้นตอนต่างๆในเงื่อนไขทดลองที่ 3.....	37
7 แผนผังแสดงขั้นตอนต่างๆในเงื่อนไขทดลองที่ 4.....	38
8 สรุปขั้นตอนต่างๆของเงื่อนไขทดลองทั้งหมด 4 เงื่อนไข.....	39
9 กราฟแสดงความสัมพันธ์ของการเกิดความแตกฉานทางปัญญาของ เอกบุคคล (IS) ภายใต้การตัดสินใจเป็นกลุ่ม 4 วิธี.....	45
10 กราฟแสดงความสัมพันธ์ของการเกิดความแตกฉานทางปัญญาของกลุ่ม (GS) ภายใต้การตัดสินใจเป็นกลุ่ม 4 วิธี.....	46
11 กราฟแสดงความสัมพันธ์ของประสิทธิภาพของกลุ่มในการตัดสินใจ(GE) ภายใต้ การตัดสินใจเป็นกลุ่ม 4 วิธี.....	45
12 กราฟแสดงความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง ของมัชฌิมของการเกิดความแตกฉานทาง ปัญญาของเอกบุคคลที่ได้คะแนนต่ำสุด (IS_L) ความแตกฉานทางปัญญาของ เอกบุคคลที่ได้คะแนนสูงสุด (IS_H) และความแตกฉานทางปัญญาของเอกบุคคลที่ ได้คะแนนอยู่ระหว่างช่วงสูงสุด กับ ต่ำสุด (IS_M) ภายใต้วิธีการที่ใช้ในการตัดสินใจ เป็นกลุ่ม 4 วิธี.....	50
13 กราฟแสดงร้อยละของมัชฌิมของผลต่างระหว่างคะแนนของบุคคลที่ตัดสินใจได้ ถูกต้องสูงสุด (H) กับต่ำสุด (L) ก่อนและหลังการตัดสินใจเป็นกลุ่ม 4 วิธี.....	54
14 กราฟแสดงจำนวนคนที่เกิดความแตกฉานทางปัญญาของเอกบุคคล (IS) ภายใต้ วิธีการที่ใช้ในการตัดสินใจเป็นกลุ่ม 4 วิธี.....	56

สารบัญภาพ (ต่อ)

แผนภาพที่	หน้า	
15	กราฟแสดงจำนวนกลุ่มที่เกิดความแตกฉานทางปัญญาของกลุ่ม (GS) และประสิทธิภาพของกลุ่ม(GE) ภายใต้วิธีการที่ใช้ในการตัดสินใจเป็นกลุ่ม 4 วิธี.....	56
16	กราฟแท่งแสดงมัชฌิมของคะแนนความจริงจ้งในการลงมติกลุ่ม ภายใต้วิธีการตัดสินใจเป็นกลุ่ม 4 วิธี.....	57
17	กราฟแท่งแสดงมัชฌิมของคะแนนการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ภายใต้วิธีการตัดสินใจเป็นกลุ่ม 4 วิธี.....	58
18	กราฟแท่งเปรียบเทียบร้อยละของจำนวนสมาชิกที่ตอบว่า สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนมีส่วนร่วมลงมติกลุ่ม มาก ปานกลาง น้อย หรือ ไม่ออกความคิดเห็น จำแนกตามเงื่อนไขทดลอง.....	58
19	กราฟแท่งแสดงมัชฌิมของคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อมติกลุ่ม ภายใต้วิธีการตัดสินใจเป็นกลุ่ม 4 วิธี.....	59
20	กราฟแท่งแสดงมัชฌิมของคะแนนการตอบว่าเกิดความคิดเห็นใหม่ๆ ของกลุ่มตัวอย่างภายใต้วิธีการตัดสินใจเป็นกลุ่ม 4 วิธี.....	59